

ПОЛОЖЕННЯ
щодо протидії булінгу (цькування) в Державному закладі професійної
(професійно-технічної) освіти зі специфічними умовами навчання
«Житомирська академія поліції»

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Положення щодо протидії булінгу (цькування) - (далі – Положення) у Державному закладі професійної (професійно-технічної) освіти зі специфічними умовами навчання «Житомирська академія поліції» (далі – Житомирська академія поліції, Академія) регламентує організацію роботи щодо запобігання та протидії булінгу (цькуванню) і порядок реагування на випадки булінгу (цькування).

1.2. Положення розроблено у відповідності до Законів України «Про освіту», «Про професійну (професійно - технічну) освіту», «Про наукову і науково-технічну діяльність», «Про запобігання та протидію домашньому насильству», «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо протидії булінгу (цькування)», Положення про Державний заклад професійної (професійно-технічної) освіти зі специфічними умовами навчання «Житомирська академія поліції».

1.3. Основною метою щодо протидії булінгу є психологічне, фізичне, економічне забезпечення та підвищення ефективності освітнього процесу, формування негативного ставлення до булінгу, захист психологічного здоров'я і соціального благополуччя усіх його учасників: здобувачів освіти, особового складу центру.

1.4. Головними завданнями є:

- ознайомлення слухачів Житомирської академії поліції з поняттям булінгу, його видами та проявами;
- навчання конструктивним формам спілкування, поведінкових реакцій;
- зняття деструктивних елементів у поведінці;
- творче вирішення конфліктних ситуацій;
- усвідомлення і прийняття відмінностей;
- розвиток адекватного рівня самооцінки й самоконтролю;
- підвищення рівня самосвідомості слухачів;
- вміння вільно виражати почуття.

1.5. Терміни, використані у цьому Положенні, вживаються у таких значеннях:

- кривдник (булер) – учасник освітнього процесу, тобто особа, яка вчиняє булінг (цькування) щодо іншого учасника освітнього процесу;
- потерпілий (жертва булінгу) – учасник освітнього процесу, особа щодо якої було вчинено булінг (цькування);
- спостерігачі – свідки та (або) безпосередні очевидці випадку булінгу (цькування);
- сторони булінгу (цькування) – безпосередні учасники випадку: кривдник (булер), потерпілий (жертва булінгу), спостерігачі (за наявності).

2. ФОРМИ ТА ОЗНАКИ БУЛІНГУ

2.1. Визначаються наступні форми булінгу:

- фізичний булінг – умисні поштовхи, удари, стусани, побої, нанесення інших тілесних ушкоджень, різного виду знущання, образливі жести або дії, пошкодження особистих речей та інші дії з майном (крадіжка, грабіж, ховання особистих речей жертви), фізичні приниження та ін.;
- сексуальний булінг – підвид фізичного, означає дії сексуального характеру, важко розпізнається, жертва сексуального булінгу панічно боїться розповісти про це іншим особам, замикається у собі, категорично відмовляється надавати будь-яку інформацію, може вчиняти спроби суїциду;
- психологічний булінг – насильство, пов'язане з дією на психіку, що завдає психологічного травмування шляхом словесних образ або погроз, переслідування, залякування, якими навмисно заподіюється емоційна невпевненість жертви.
- вербальний булінг – образливе ім'я, з яким постійно звертаються до жертви, обзивання, поширення образливих чуток, словесне приниження, бойкот та ігнорування, залякування, використання агресивних жестів та інтонацій голосу для примушування жертви до здійснення певних дій, систематичні кепкування з будь-якого приводу;
- кібербулінг – новітній спосіб знущання з використанням електронних засобів комунікації, який включає: приниження та цькування за допомогою мобільних телефонів, гаджетів, Інтернету.

2.2. До булінгу (цькування) в Житомирській академії поліції належать випадки, які відбуваються безпосередньо в приміщеннях Академії та на прилеглих територіях (включно з навчальними приміщеннями, приміщеннями для занять спортом, проведення заходів, коридорами, вбиральнями, їдальнею, тощо).

2.3. Ознаками булінгу (цькування) є систематичне вчинення учасниками освітнього процесу діянь, в тому числі із застосуванням засобів електронних комунікацій, а саме:

- умисне позбавлення їжі, одягу, коштів, документів, іншого майна або можливості користуватися ними, перешкоджання в отриманні освітніх послуг, примушування до праці та інші правопорушення економічного характеру;
- словесні образи, погрози, у тому числі щодо третіх осіб, приниження, переслідування, залякування, інші діяння, спрямовані на обмеження волевиявлення особи;

- будь-яка форма небажаної вербальної, невербальної чи фізичної поведінки сексуального характеру, зокрема принизливі погляди, жести, образливі рухитіла, прізвиська, образи, жарти, погрози, поширення образливих чуток;

- будь-яка форма небажаної фізичної поведінки, зокрема ляпаси, стусани, штовхання, щипання, шмагання, кусання, завдання ударів.

2.4. Проявами, які можуть бути підставами для підозри в наявності випадку булінгу (цькування) учасника освітнього процесу в Житомирській академії поліції є:

- замкнутість, тривожність, страх або, навпаки, демонстрація повної відсутності страху, ризикована, зухвала поведінка;

- невірноважена поведінка;

- агресивність, напади люті, схильність до руйнації, нищення, насильства; різка зміна звичної для дитини поведінки;

- уповільнене мислення, знижена здатність до навчання; відлюдкуватість, уникнення спілкування;

- ізоляція, виключення з групи, небажання інших учасників освітнього процесу спілкуватися;

- занижена самооцінка, наявність почуття провини;

- поява швидкої втомлюваності, зниженої спроможності до концентрації уваги;

- демонстрація страху перед появою інших учасників освітнього процесу; схильність до пропуску навчальних занять;

- відмова відвідувати заклад освіти з посиланням на погане самопочуття; депресивні стани;

- аутоагресія (самоушкодження); суїцидальні прояви;

- явні фізичні ушкодження та (або) ознаки поганого самопочуття (нудота, головний біль, кволість тощо);

- намагання приховати травми та обставини їх отримання;

- скарги здобувача освіти на біль та (або) погане самопочуття; пошкодження чи зникнення особистих речей; вимагання особистих речей, їжі, грошей;

- жести, висловлювання, прізвиська, жарти, погрози, поширення чуток сексуального (інтимного) характеру або інших відомостей, які особа бажає зберегти в таємниці;

- наявність фото-, відео- та аудіоматеріалів фізичних або психологічних знущань, сексуального (інтимного) змісту;

- наявні пошкодження або зникнення майна та (або) особистих речей.

3. ОСНОВНІ НАПРЯМКИ ТА ФУНКЦІЇ РОБОТИ, СПРЯМОВАНІ НА ПРОТИДІЮ БУЛІНГУ

3.1. Цькування серед учасників освітнього процесу, так званий булінг,

– сьогодні одна з найбільш поширених проблем освітніх організацій, яка істотно збільшує ризик суїциду серед молоді, призводить до ескалації агресії і насильства в колективі, зниження успішності, емоційних і невротичних проблем.

3.2. Профілактика булінгу передбачає роботу за такими напрямками:

- ознайомлення особового складу Академії з особливостями поширення масових негативних явищ серед слухачів та загальноприйнятими у світі поняттями «булінг», «третирування»,
- формування правосвідомості і правової поведінки слухачів, відповідальності за своє життя, створення умов для самореалізації особистості;
- формування у викладачів ідентифікації насильства як у своїй поведінці, так і в поведінці слухачів з метою формування умінь виокремлювати існуючу проблему;
- створення в Академії умов недопущення булінгу та відповідного середовища для профілактики та боротьби з негативними наслідками цього явища;
- проведення бесід зі слухачами з метою профілактики булінгу, виступи провідних спеціалістів у системі профілактичної роботи щодо подолання різноманітних форм агресивної поведінки.

3.3. Основними функціями щодо протидії булінгу є:

- діагностика – соціальне і психологічне вивчення слухачів, особового складу Академії, визначення причин, що ускладнюють особистісний розвиток, навчання та взаємини в колективі;
- профілактика – своєчасне попередження відхилень у міжособистісних стосунках, запобігання конфліктним ситуаціям в освітньому процесі.

3.4. Виховання слухачів відповідно до принципів дисциплінованості, системності, поваги до особистості.

4. ТЕХНОЛОГІЇ РЕАГУВАННЯ НА ВИЯВЛЕНІ АБО ВСТАНОВЛЕНІ ФАКТИ БУЛІНГУ

4.1. Учасники освітнього процесу можуть повідомити про випадок булінгу (цькування), стороною якого вони стали або підозрюють про його вчинення стосовно особи та (або) такою особою стосовно інших учасників освітнього процесу або про який отримали достовірну інформацію, начальника Житомирської академії поліції або інших суб'єктів реагування на випадки булінгу (цькування) в Академії.

Повідомлення можуть бути в усній та (або) письмовій формі, в тому числі із застосуванням засобів електронної комунікації.

4.2. Начальник Житомирської академії поліції розглядає таке звернення та з'ясовує всі обставини булінгу. Надалі він скликає засідання комісії з розгляду випадків булінгу (далі – Комісія) та окреслює подальші дії. Якщо Комісія визнала, що це був булінг, а не одноразовий конфлікт, то начальник Академії приймає рішення згідно чинного законодавства.

5. СКЛАД КОМІСІЇ, ПРАВА ТА ОБОВ'ЯЗКИ ЇЇ ЧЛЕНІВ

5.1. Склад Комісії затверджується наказом начальника Житомирської академії поліції. Комісія виконує свої обов'язки на постійній основі.

5.2. Склад Комісії формується з урахуванням основних завдань комісії.

Комісія складається з голови, секретаря та не менше ніж три її членів. До складу комісії входять працівники Академії, у тому числі старший психолог.

5.3. Головою Комісії є начальник стройового відділення Житомирської академії поліції.

5.4. Голова Комісії організовує її роботу і відповідає за виконання покладених на комісію завдань, головує на її засіданнях та визначає перелік питань, що підлягають розгляду.

У разі відсутності голови Комісії обов'язки голови комісії виконує один із членів Комісії, який обирається Комісією за поданням її секретаря.

У разі відсутності секретаря Комісії його обов'язки виконує один із членів Комісії, який обирається за поданням голови Комісії.

5.5. Секретар Комісії забезпечує підготовку проведення засідань Комісії та матеріалів, що підлягають розгляду на засіданнях Комісії, ведення протоколу засідань.

5.6. Член Комісії має право:

- ознайомлюватися з матеріалами, що стосуються випадку булінгу (цькування), брати участь у їх перевірці;
- подавати пропозиції, висловлювати власну думку з питань, що розглядаються;
- брати участь у прийнятті рішення шляхом голосування; висловлювати окрему думку усно або письмово;
- вносити пропозиції до порядку денного засідання Комісії.

5.7. Член комісії зобов'язаний:

- особисто брати участь у роботі Комісії;
- не розголошувати стороннім особам відомості, що стали йому відомі у зв'язку з участю у роботі Комісії, і не використовувати їх у своїх інтересах або інтересах третіх осіб;
- виконувати в межах, передбачених законодавством та посадовими обов'язками, доручення голови Комісії;
- брати участь у голосуванні.

5.8. Метою діяльності Комісії є припинення випадку булінгу (цькування) у навчальному центрі; відновлення та нормалізація стосунків, створення сприятливих умов для подальшого проходження первинної професійної підготовки, де стався випадок булінгу (цькування); з'ясування причин, які призвели до випадку булінгу (цькування), та вжиття заходів для усунення таких причин.

5.9. Комісія у своїй діяльності забезпечує дотримання вимог Законів України «Про інформацію», «Про захист персональних даних».

5.10. До завдань Комісії належать:

- збір інформації щодо обставин випадку булінгу (цькування), зокрема пояснень сторін булінгу (цькування);
- висновків психолога;
- іншої інформації, яка має значення для об'єктивного розгляду заяви.

5.11. У разі прийняття рішення Комісією про наявність обставин, що обґрунтовують інформацію, зазначену у заяві, до завдань Комісії також належать:

- визначення причин булінгу (цькування) та необхідних заходів для усунення таких причин;
- визначення заходів виховного впливу щодо сторін булінгу (цькування) у групі, де стався випадок булінгу (цькування).

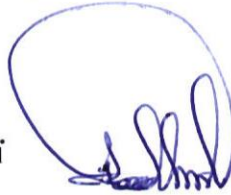
5.12. Засідання Комісії є правомочним у разі участі в ньому не менш як двох третин її складу.

5.13. Рішення з питань, що розглядаються на засіданні Комісії, приймаються шляхом відкритого голосування більшістю голосів від затвердженого складу Комісії. У разі рівного розподілу голосів голос голови Комісії є вирішальним.

5.14. Голова Комісії доводить до відома учасників освітнього процесу рішення Комісії згідно з протоколом засідання та здійснює контроль за їхнім виконанням.

5.15. Строк розгляду Комісією заяви або повідомлення про випадок булінгу (цькування) Державному закладі професійної (професійно-технічної) освіти зі специфічними умовами навчання «Житомирська академія поліції» та виконання нею своїх завдань не має перевищувати десяти робочих днів із дня отримання заяви або повідомлення.

**Начальник
Житомирської академії поліції
полковник поліції**

Максим КАПТЕНКО

Склад комісії
з розгляду випадків булінгу (цькування) в Державному закладі
професійної (професійно-технічної) освіти зі специфічними умовами
навчання «Житомирська академія поліції»

Голова комісії: підполковник поліції Лебідь Сергій Юрійович, начальник стройового відділення Житомирської академії поліції.

Секретар комісії: майор поліції Джулакян Діана Давидівна, старший психолог відділення кадрового забезпечення Житомирської академії поліції.

Члени комісії:

- капітан поліції Рудковський Віталій Анатолійович - начальник курсу стройового відділення Житомирської академії поліції.

- капітан поліції Козир Олег Валерійович - начальник курсу стройового відділення Житомирської академії поліції.

- куратор навчальної групи, в якому стався випадок булінгу (цькування).

Начальник
Житомирської академії поліції
полковник поліції

Максим КАПТЕНКО